

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์หลัก.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดการพัฒนาสังคม.....	9
แนวคิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม	14
แนวคิดตัวชี้วัดการพัฒนา	20
แนวคิดนโยบายสาธารณะและนโยบายสังคม	30
แนวคิดกลุ่ม องค์กรชุมชน และเครือข่าย	45
แนวคิดกลไกทางสังคม.....	66
แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	83
3 ระเบียบวิธีวิจัย	85
รูปแบบการวิจัย	85
วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
กรอบแนวคิด	89
แหล่งข้อมูล พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย.....	89
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	91
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผลการวิจัย..... 101
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสถานการณ์ของสังคมไทยโดยการสังเคราะห์เอกสาร	101
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสถานการณ์ของสังคมไทยจากผู้รู้.....	188
ส่วนที่ 3 การศึกษาสถานการณ์จริงในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท...	242
ส่วนที่ 4 นโยบายการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมไทย.....	320
ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาคำว่าความรู้ว่าด้วยการพัฒนาและเครื่องมือในการขับเคลื่อน นโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็น ธรรมในสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	334
ส่วนที่ 6 การศึกษาพื้นที่ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมที่เชื่อมโยงเป็น เครือข่ายในระดับต่างๆในพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	353
ส่วนที่ 7 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การส่งเสริมความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคและ ความเป็นธรรมในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข.....	539
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ..... 579
สรุปผลการวิจัย.....	581
ข้อเสนอแนะ.....	610
บรรณานุกรม	614
ภาคผนวก	626

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
แสดงการเปรียบเทียบองค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ที่เสนอโดยองค์การและบุคคล ต่าง ๆ	81
แสดงวิธีการวิจัย	93
แสดงทัศนคติและประสบการณ์ของผู้รู้ในสถานการณ์ของสังคมไทย	229
แสดงผลสรุปพื้นที่สถานการณ์ปัญหาความยากจนและปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรในเขต ชนบทและเขตเมืองทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย	311
แสดงสรุปพื้นที่ต้นแบบเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรใน เขตชนบทและเขตเมืองทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย	504
แสดงรายละเอียดมาตรการตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์	550
แสดงรายละเอียดมาตรการตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์.....	597

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
แสดงกรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัย.....	89
แสดงภาพพื้นที่บ้านเกาะลาน ตำบลสมอโคน อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก.....	243
แสดงสภาพชุมชนบ้านเกรียม ตำบลขามเฒ่า อำเภอนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.....	259
แสดงการประกอบอาชีพของคนในชุมชน.....	261
แสดงที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	262
แสดงสภาพพื้นที่บ้านหัดโค ตำบลเขวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	265
แสดงวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน	266
แสดงอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ	269
แสดงพื้นที่ชุมชนเทพารักษ์ 2 เขต 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	273
แสดงทางรถไฟที่อยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัยของชุมชน.....	276
แสดงสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน.....	277
แสดงวิถีชีวิตของชุมชนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก.....	280
แสดงสภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคงถาวรของคนในชุมชน	281
แสดงพันธุ์เป็ดที่เคยได้รับจากกรมพัฒนาชุมชน ซึ่งปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านเป็นคนรับเลี้ยง	283
แสดงสภาพพื้นที่บ้านแก้วเพชรพลอย ตำบลตาพระยา อำเภوتاพระยา จังหวัดสระแก้ว	285
แสดงการประกอบอาชีพของคนในชุมชนบ้านแก้วเพชรพลอย	286
แสดงสภาพพื้นที่ชุมชนบ้านใหม่สมานฉันท์ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี.....	289
แสดงการประกอบอาชีพของคนในชุมชนบ้านใหม่สมานฉันท์.....	291
แสดงสภาพพื้นที่บ้านหนองพล ตำบลโคกสะอาด อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง.....	294
แสดงวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน	295
แสดงแผนที่ชุมชน.....	296
แสดงป้ายแดง และป้ายเขียว มิติ “การเรียกร้องและต่อสู้เชิงสัญลักษณ์”	297
แสดงการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้และเรียกร้อง “ขอกรรมสิทธิในที่ดินทำกิน”	298
แสดงสภาพพื้นที่ของชุมชน	300
แสดงสภาพชุมชนบ้านบางปลาหมอ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.....	300
แสดงถึงสภาพวิถีชุมชน	302

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
แสดงการแปรรูปอาหารเพื่อถนอมอาหารและแบ่งขายในชุมชน.....	302
แสดงโรงเรียนบ้านบางปลาหมอ.....	303
แสดงการปลูกบ้านแบบยกพื้นสูงเนื่องจากปัญหาน้ำท่วมในช่วงมรสุมของทุกปี.....	303
แสดงสภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในชุมชน	307
แสดงที่อยู่อาศัยที่อยู่ติดกับรางรถไฟ	308
แสดงผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาไก่ของชุมชน.....	309
แสดงสภาพแวดล้อมภายในชุมชน.....	355
แสดงกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน	362
แสดงกระบวนการทำงานของชุมชน.....	368
แสดงตัวอย่างจากระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์.....	370
แสดงวิวัฒนาการการพัฒนากระบวนฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์	
ตำบลบัวใหญ่ บ้านมั่นคงชนบท.....	372
แสดงสถาบันการเงินชุมชนตำบลบัวใหญ่.....	374
แสดงสภาพชุมชนตำบลน้ำร้อน	381
แสดงสภาพบ้านเรือนในชุมชนที่ประสบปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย	383
แสดงสภาพบ้านเพื่อที่อยู่อาศัยตามโครงการบ้านมั่นคง	388
แสดงสภาพทั่วไปภายในชุมชน	395
แสดงกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน	400
แสดงสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน.....	406
แสดงสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ของกลุ่มสมุนไพร	413
แสดงกลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติกของคนในชุมชน.....	414
แสดงกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน	415
แสดงสภาพทั่วไปของชุมชน	424
แสดงพื้นที่นารวมของคนในชุมชน.....	428

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	ภาพ
แสดงสภาพชุมชนตำบลดอนยายหอม.....	434
แสดงผลิตภัณฑ์จากกลุ่มอาชีพของชุมชน.....	442
แสดงสภาพทั่วไปของชุมชน	447
แสดงปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตรของครัวเรือน	450
แสดงผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน.....	452
แสดงภาพภายในชุมชนบ้านมั่นคง ตำบลโพรงมะเดื่อ	456
แสดงสภาพบ้านเรือนของคนในชุมชนก่อนได้รับการแก้ไข.....	457
แสดงรางวัลและความสำเร็จจากการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน	461
แสดงสภาพทั่วไปของชุมชน	465
แสดงกลุ่มการผลิตต่าง ๆ ภายในชุมชน	473
แสดงสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านวังวิเศษ.....	479
แสดงการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน.....	483
แสดงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเลี้ยงปลาในกระชังบ้านวังวิเศษ	484
แสดงสภาพชุมชนตำบลเขาคราม	489
แสดงกิจกรรมส่งเสริมกลุ่มอาชีพด้านการท่องเที่ยวและด้านประมงในชุมชน	498
แสดงการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพของชุมชน.....	534
แสดงการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน.....	535
แสดงผลิตภัณฑ์การเกษตรและศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน.....	537
แสดงกรอบข้อเสนอเชิงนโยบายส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม.....	539
แสดงแผนที่ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม	548